

รายงานการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานเพื่อการสนับสนุนรัฐสภา ครั้งที่ ๓

(the Third Expert Roundtable on the Common Principles for Support to Parliaments)

ตามที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มอบหมายให้กลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคม
เลขาธิการรัฐสภา สำนักงานการรัฐสภาระหว่างประเทศ เข้าร่วมการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานเพื่อการสนับสนุนรัฐสภา ครั้งที่ ๓ (the Third Expert Roundtable on the
Common Principles for Support to Parliaments) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในวันพุธที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓
ซึ่งจัดขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างสหภาพรัฐสภากับรัฐสภาสาธารณรัฐยูกันดา

การประชุมระดมความคิดเห็นครั้งนี้จัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “ความท้าทายและโอกาสในการ
ติดตามและประเมินผลโดยรัฐสภา (Challenges and opportunities in parliamentary monitoring
and evaluation)” เพื่อมุ่งแสวงหาคำตอบจากชุดคำถามซึ่งแบ่งช่วงการอภิปรายไว้ ๒ ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ ๑ สาเหตุที่รัฐสภาต้องติดตามการปฏิบัติงานของตนเองและสิ่งใดบ้างที่รัฐสภา
ต้องการประเมิน? (Why do parliaments monitor their performance and what do they measure?)

จุดประสงค์ คือ เพื่อตอบคำถามถึงหลักการและแรงจูงใจของการติดตามและ
ประเมินผลจากมุมมองของสมาชิกรัฐสภาและฝ่ายสำนักงาน โดยเน้นไปที่สิ่งใดที่ควรนำมาประเมินผลบ้าง
และตัวชี้วัดใดที่จำเป็นต่อการประเมินผลดังกล่าว โดยหาหรือถึงข้อจำกัดและความท้าทายโดยการกำหนดระดับ
ของการนำไปปฏิบัติ

ช่วงที่ ๒ ใครเป็นผู้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในรัฐสภา และจะติดตาม
ผลการปฏิบัติงานในสถาบันรัฐสภาได้อย่างไร? (Who carries out monitoring and evaluation work in
parliaments and how do they monitor their performance of their institutions?)

จุดประสงค์ คือ เพื่อสำรวจว่ามีกลไกอื่นใดภายในรัฐสภาซึ่งมีหน้าที่ติดตามและ
ประเมินผลการปฏิบัติงานในรัฐสภา อาทิ คณะกรรมาธิการประจำสภา ฝ่ายสำนักงาน ฝ่ายติดตามและประเมินผล
หรือกรณีที่ไม่มีการดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน ผู้บริหาร เช่น ประธานรัฐสภาหรือเลขาธิการ
อาจทำหน้าที่ดังกล่าวแทน ซึ่งจะอภิปรายถึงเครื่องมือเพื่อความสำเร็จในด้านองค์ประกอบและวิธีการทำงาน
ของกลไกดังกล่าว ตลอดจนทักษะต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ดังกล่าวนี้

การประชุมระดมความคิดเห็นครั้งนี้มีผู้นำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ช่วงที่ ๑

๑. สาเหตุความสำคัญใดที่รัฐสภาจะต้องติดตามผลการปฏิบัติงานของตนเอง? (Why is
it important for parliaments to monitor their performance?) นำเสนอโดย นาง Josephine
Watera หัวหน้าแผนกติดตามและประเมินผล รัฐสภาสาธารณรัฐยูกันดา (นายปัญญา โคตเถร นักวิเทศสัมพันธ์
ชำนาญการพิเศษ จัดทำบทสรุป)

๑) บทนำเกี่ยวกับการติดตามผลการปฏิบัติงาน

การติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นวิธีการตรวจสอบว่า
เป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ของแผนงาน/นโยบาย/ โครงการกำลังจะบรรลุหรือไม่
บรรลุผลสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ และไม่ว่าผลการปฏิบัติงานกำลัง
ดำเนินไปตามทิศทางของแผนงานที่กำหนดเอาไว้หรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ เป็นการตรวจสอบ
กระบวนการปฏิบัติงานทางด้านรัฐสภาที่มีต่อแผนการดำเนินงาน

๒) สาเหตุที่รัฐสภาต้องติดตามผลการปฏิบัติงาน

- (๑) เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคต
- (๒) เพื่อเป็นการตรวจสอบผลการใช้ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกและผลลัพธ์ที่ได้รับ
- (๓) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจการดำเนินนโยบาย/โครงการ/แผนงานในอนาคต
- (๔) เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถของผู้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

๓) การติดตามผลการประเมินเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง

- (๑) การจัดทำตัวชี้วัด
- (๒) การจัดระบบเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด
- (๓) การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล
- (๔) การวิเคราะห์ข้อมูล
- (๕) การใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่เป็นปัจจุบันที่สุดและประเมินตามความต้องการเกิดขึ้นภายหลัง

๔) ภูมิหลังการติดตามผลการประเมินทางด้านรัฐสภา

- (๑) เป็นการมุ่งเน้นการปรับปรุงสถาบันซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานและระบบของประเทศ ซึ่งปัจจุบันรัฐสภาประเทศต่าง ๆ กำลังพยายามปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของตนเอง นอกจากนี้ ยังเป็นการเปิดกว้าง เป็นอิสระตรวจสอบได้ และตอบสนองความต้องการ
- (๒) รัฐสภาทั่วโลกยืนยันความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารเพื่อการปฏิบัติงานของตนเองที่มีประสิทธิภาพ
- (๓) การประเมินผลทางด้านรัฐสภาเป็นความสำคัญที่แสดงให้เห็นว่า สถาบันนิติบัญญัติจะต้องมีบทบาทที่สำคัญเพื่อทำให้มั่นใจว่า สมาชิกรัฐสภาที่ได้รับการเลือกตั้งได้ยืนยันในการตอบสนองความคาดหวังของประชาชน

ปฏิญญาโคลัมโบว่าด้วยรัฐสภาและการประเมินผล-๕

- ผู้แทนมากกว่า ๒๐๐ คน ได้เข้าร่วมการประชุม ณ กรุงโคลัมโบ (ศรีลังกา) ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๙ กันยายน ๒๕๖๑ ภายใต้บริบท EvalColombo 2018 การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “Responsible Parliaments: Embracing Evaluation for Agenda 2030” ซึ่งจัดขึ้นโดย Global Parliamentarian Forum for Evaluation ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งในเครือข่าย EvalPartners

- การประชุมครั้งนี้มีผู้แทนซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๑๑๐ จาก ๗๐ ประเทศ ได้เข้าร่วมการประชุม

- ที่ประชุมได้รับรองปฏิญญา โดยระบุว่า เราตระหนักรู้ว่า รัฐสภาจะต้องประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสถาบันตนเองเพื่อสร้างความเชื่อมโยงและสนับสนุนการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนยังเป็นนโยบายระดับชาติที่จะต้องดำเนินการ

การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความสำคัญของวาระการพัฒนามีความเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานของรัฐสภาอย่างมีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ เป็นสถาบันของส่วนรวม และเป็นสังคมที่มีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

๕) บทสรุป

- (๑) รัฐสภาจะต้องเปิดกว้าง เป็นอิสระ และสามารถตรวจสอบได้
- (๒) รัฐสภาจะต้องให้การรับรองการปฏิรูปแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการวางแผนเชิงกลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการจัดองค์กรที่ทันสมัยมากขึ้น โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองตามตัวชี้วัดซึ่งจะเป็นการยืนยันการปฏิรูปการปฏิบัติงานของของตนเอง
- (๓) การพัฒนาสามารถแบ่งออกเป็นทั้ง ๒ ประเภท
 - ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านรัฐสภาในมุมมองของประชาคมระหว่างประเทศ
 - ให้การรับรองการปฏิรูปแผนงานโดยรัฐสภาหลายประเทศได้นำไปใช้แล้ว การปฏิรูปแผนงานเป็นความต้องการพื้นฐานสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางด้านรัฐสภาตามตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐาน
- (๔) องค์กรให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศจะต้องแสดงให้เห็นประจักษ์ว่า ที่สนับสนุนทุนให้องค์กรเหล่านั้นพวกเขา (และท้ายที่สุดแก่ผู้เสียหาย) โครงการให้ความช่วยเหลือทางด้านนิติบัญญัติให้ผลลัพธ์ในเชิงบวก

๖) สาเหตุที่รัฐสภาต้องติดตามผลการปฏิบัติงาน

- (๑) เพื่อสร้างประสิทธิผลและประสิทธิภาพของรัฐสภา
- (๒) เพื่อยืนยันความเป็นอิสระของรัฐสภาภายใต้บริบทกรอบการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติและสถาบันนิติบัญญัติ
- (๓) เพื่อสนับสนุนความพร้อมด้านงบประมาณของรัฐสภาและการตรวจสอบแผนกลยุทธ์ และการเรียนรู้
- (๔) เพื่อกระตุ้นการปฏิรูปทางด้านรัฐสภาและกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
- (๕) เพื่อป้องกันความรู้สึกอ่อนไหวระหว่างบุรุษ-สตรีในรัฐสภา
- (๖) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกรัฐสภาคนใหม่ ๆ ได้รับข้อมูลเชิงลึกในการปฏิบัติงานของรัฐสภาและประเด็นที่อยู่ในความสนใจ
- (๗) เพื่อดำเนินการต่อผลของการประเมินที่ได้ค้นพบจากการปฏิบัติงาน
- (๘) เพื่อให้หน่วยงานภายนอกเข้าใจในการปฏิบัติงานของรัฐสภา

๗) ผลของการประเมินการปฏิบัติงาน

- (๑) หากไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานจะไม่สามารถประสบความสำเร็จจากความล้มเหลว
- (๒) หากไม่เห็นความสำเร็จจะไม่สามารถให้รางวัลได้
- (๓) หากไม่มีการตอบสนองความสำเร็จ บางทีเป็นความล้มเหลว (ของการปฏิบัติงาน)
- (๔) หากไม่เห็นความสำเร็จจะไม่สามารถเรียนรู้จากความสำเร็จได้
- (๕) หากไม่ตระหนักถึงความสำเร็จจะไม่สามารถแก้ไขความผิดพลาดได้
- (๖) หากสามารถแสดงผลลัพธ์ (การปฏิบัติงาน) จะได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะ

๒. มาตรการของรัฐสภาคืออะไร และทำไมรัฐสภาจึงต้องมีมาตรการและได้ดำเนินการอะไรบ้าง? (What do parliaments measure and why and which indicators are used for best results?) นำเสนอโดยนางสาว Tumi Zantsi นักวิเคราะห์ติดตามและประเมินผล รัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ (นายรัฐตี ชันทินต์ย์ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ จัดทำบทสรุป)

นางสาว Tumi Zantsi นักวิเคราะห์ติดตามและประเมินผล รัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ได้นำเสนอถึงมาตรการการติดตามและประเมินผลของรัฐสภาแอฟริกาใต้ ภายใต้การวิเคราะห์และแสวงหาจุดสมดุลว่าตัวชี้วัดใดที่บ่งชี้ถึงผลลัพธ์ที่ดีที่สุด โดยการนำเสนอดังกล่าว นางสาว Tumi Zantsi ได้ตั้งประเด็นหัวข้อหลักของการนำเสนอ ดังนี้

- ๑) มาตรการของรัฐสภาคืออะไร และทำไมรัฐสภาจึงต้องมีมาตรการและได้ดำเนินการอะไรบ้าง?
- ๒) มาตรการของรัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
- ๓) โครงการของสหภาพรัฐสภา (IPU) ในการพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับรัฐสภาในระบอบประชาธิปไตย

นางสาว Tumi Zantsi ได้นำเสนอถึงประเด็นความหมายและนิยามของมาตรการของรัฐสภาว่า มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้กำหนดขึ้นนั้น มีจุดประสงค์ที่จะแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่แท้จริงว่ารัฐสภานั้นต้องการที่จะปรับปรุงในด้านใด อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งรัฐสภาที่ต้องการมี การประเมินทั้งจากภายในหรือภายนอกเพื่อแสวงหาช่องว่างและข้อบกพร่องที่ชัดเจน และบนพื้นฐานดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นถึงผลการประเมินที่เหมาะสมซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความต้องการและความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนา และในส่วนของพัฒนาตัวชี้วัดของสหภาพรัฐสภา (IPU) สำหรับรัฐสภาในระบอบประชาธิปไตยนั้น ในอนาคตอันใกล้จะมีการจัดหาเครื่องมือที่เป็นสากลที่จะสามารถนำมาใช้สำหรับการประเมินและการปรับปรุงเพื่อพัฒนาต่อไป

ทั้งนี้ นางสาว Tumi Zantsi ได้อธิบายถึงประเด็นที่ว่าทำไมรัฐสภาจึงต้องมีมาตรการและได้ดำเนินการอะไรบ้าง โดยเริ่มจากกระบวนการประเมินตนเองซึ่งมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดเพื่อบรรลุถึงพันธกิจและตระหนักถึงวิสัยทัศน์ขององค์กรเป็นหลัก การดำเนินการติดตามตรวจสอบโดยมีมาตรการที่เหมาะสมทำให้รู้ว่า ผลลัพธ์เหล่านั้นกำลังประสบผล รวมทั้งมีการปรับปรุงนโยบาย กระบวนการและระบบองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่จำกัดในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ

มาตรการการประเมินผลภายในรัฐสภาแอฟริกาใต้

๑) ความต้องการ

- (๑) คณะกรรมาธิการกำกับดูแล
- (๒) สำนักงานงบประมาณรัฐสภา (Parliamentary Budget Office - PBO) สนับสนุนการกำกับดูแลด้านการคลัง
- (๓) สำนักงานสนับสนุนสถาบันประชาธิปไตย ทำหน้าที่เสริมสร้างและยกระดับการกำกับดูแลการทำงานขององค์กร

๒) การจัดหา

- (๑) คณะกรรมการระดับสูงเกี่ยวกับการประเมินกฎหมายที่สำคัญ และการเร่งรัดด้านปัจจัยพื้นฐาน
- (๒) สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา
- (๓) การประเมินลำดับความสำคัญเชิงกลยุทธ์โดยหน่วยงานวิจัย

(๔) สำนักงานสนับสนุนสถาบันประชาธิปไตย

๓) การประเมินตนเอง

(๑) การประเมินโดยคณะกรรมการอิสระของรัฐสภา (๒๕๕๒)

(๒) คณะกรรมาธิการร่วมด้านการบริหารการเงินของรัฐสภา

(๓) การจัดการเชิงกลยุทธ์และการกำกับดูแล

๔) มาตรการการพัฒนาในรัฐสภาแอฟริกาใต้

(๑) ปี ๒๕๕๓/๕๔ • การรายงานเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกิจกรรม

• ยังไม่มีตัวชี้วัดหรือเป้าหมาย

(๒) ปี ๒๕๕๘/๕๙ • มีตัวชี้วัด ๔๕ ตัวชี้วัด - มีฐานเป้าหมาย

• มีการรายงานผลลัพธ์

• ยังไม่มีการกำหนดกรอบแนวทาง

(๓) ปี ๒๕๖๓/๖๔ • มีตัวชี้วัด ๑๖ ตัวชี้วัด - มีฐานเป้าหมาย

• มีกรอบการจัดการเชิงกลยุทธ์

• ไม่มีรายละเอียดด้านคำแนะนำเกี่ยวกับตัวชี้วัด

๕) โครงการของสหภาพรัฐสภา (IPU) ในการพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับรัฐสภาในระบอบ

ประชาธิปไตย

(๑) มีกรอบมาตรฐานสากลสำหรับรัฐสภาในระบอบประชาธิปไตย

(๒) มีการประเมินการดำเนินการและความสามารถของรัฐสภาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของรัฐสภา

(๓) มีการเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๖.๖ และ ๑๖.๗

บทสรุป

นางสาว Tumi Zantsi นักวิเคราะห์ติดตามและประเมินผล รัฐสภาสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ได้สรุปการนำเสนอว่า “เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพเพิ่มขีดความสามารถกระบวนงานของรัฐสภา และเพื่อรักษา ระดับความเป็นเลิศที่สูงขึ้นนั้นต้องอาศัยการประเมิน หากการพัฒนาสามารถทำได้โดยการสนับสนุนเท่านั้น จะทำให้ การเพิ่มประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องไม่สามารถอยู่ในระดับสูงเท่าที่ควร”

๓. ข้อจำกัดและความท้าทายในการกำหนดสิ่งที่จะวัด (Constraints and challenges in determining what to measure) นำเสนอโดยนาย Bhone Kyi Aung รองผู้อำนวยการฝ่ายทั่วไป สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (นางสาวจรรุพรณ ลาภสุรเทียนทอง นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ จัดทำบทสรุป)

นาย Bhone Kyi Aung (รองผู้อำนวยการฝ่ายทั่วไป) สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้นำเสนอในหัวข้อ ข้อจำกัด และความท้าทายในการกำหนดสิ่งที่จะวัด โดยมี เนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

- ๑) โครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- ๒) วัตถุประสงค์การใช้มาตรการการติดตามและประเมินผล
- ๓) กระบวนการในการนำไปปฏิบัติตามมาตรการการติดตามและประเมินผล
- ๔) ขั้นตอนการพัฒนาและผู้ตามมาตรการติดตามและประเมินผล
- ๕) ข้อจำกัดและความท้าทายในระดับหน่วยงาน
- ๖) ข้อจำกัดและความท้าทายในระดับยุทธศาสตร์
- ๗) ขั้นตอนการนำไปปฏิบัติ : นโยบายที่จำเป็น ทรัพยากร และความสามารถ

๑) ความเป็นมา – โครงสร้างของสำนักงานรัฐสภา

รัฐสภาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
(Hluttaw)

สภาผู้แทนราษฎร (Pyithu Hlutlaw)	วุฒิสภา (Amyotha Hluttaw) (Upper House)	Pyidaungsu Hluttaw สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเมียนมา Hluttaw Office
Pyithu Hluttaw Office ได้แก่ ๔ ฝ่าย ดังนี้	Amyoth Hluttaw Pyidaungsu ได้แก่ ๔ ฝ่าย ดังนี้	Hluttaw Office ได้แก่ ๓ ฝ่าย ดังนี้
๑) ฝ่ายนิติบัญญัติ	๑) ฝ่ายนิติบัญญัติ	๑) ฝ่ายนิติบัญญัติ
๒) ฝ่ายบริหารจัดการและการเงิน	๒) ฝ่ายบริหารจัดการและการเงิน	๒) ฝ่ายบริหารจัดการและการเงิน
๓) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทรัพยากรบุคคล วิจัย	๓) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทรัพยากรบุคคล วิจัย	๓) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทรัพยากรบุคคล วิจัย
๔) ฝ่ายสำนักงานประธานสภา- ผู้แทนราษฎร	๔) ฝ่ายสำนักงานประธานวุฒิสภา	

ห้องประชุมรัฐสภาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

๒) ความสำคัญของมาตรการการติดตามและประเมินผล

- (๑) มาตรการการติดตามและประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นในการประเมินผลความก้าวหน้าอย่างต่อเนือง
- (๒) ปรับปรุงระบบการบันทึกผลและรวบรวมฐานข้อมูล
- (๓) ประเมินผลในการปรับปรุงตามวัตถุประสงค์ในแผนยุทธศาสตร์
- (๔) จัดฐานข้อมูลประเมินผลได้และปรับปรุงการรายงานได้อย่างมีความสำคัญ
- (๕) จัดทำรายงานให้กับทีมผู้นำเพื่อการตัดสินใจ

๓) การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการการติดตามและประเมินผล

- (๑) ทีม IPU/UNDP แนะนำแนวคิดมาตรการการติดตามและประเมินผล และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผลของรัฐสภา
- (๒) การสนับสนุนของ IPU/UNDP โดยรัฐสภา (Hluttaw) เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- (๓) ได้รับคำแนะนำและคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในมาตรการการติดตามและประเมินผลจากภายในประเทศและต่างประเทศ
 - (๔) แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน (Bottom-up approach) เริ่มต้นจากกลุ่มเล็กไปถึงระดับหน่วยงาน
 - (๕) พัฒนาตัวชี้วัดร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในมาตรการการติดตามและประเมินผล
- ๔) กระบวนการในการนำไปปฏิบัติตามมาตรการการติดตามและประเมินผล**
- (๑) แนะนำในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ในมาตรการการติดตามและประเมินผล
 - (๒) การฝึกอบรมการติดตามและประเมินผลสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการ
 - (๓) ตรวจสอบคุณภาพรวมของเอกสารที่มีอยู่แล้ว
 - (๔) คณะทำงานในแต่ละคณะพัฒนาตัวชี้วัดและมาตรการการติดตามและประเมินผล
 - (๕) การพัฒนามาตรการการติดตามและประเมินผล และการกำกับควบคุมรายละเอียดในทุกหน่วยงานในแต่ละกรม
 - (๖) การพัฒนามาตรการการติดตามและประเมินผลในระดับกรม
 - (๗) การประเมินผลของแผนกลยุทธ์รัฐสภา
- ๕) ขั้นตอนการพัฒนามาตรการการติดตามและประเมินผลและผู้ปฏิบัติ**
- (๑) มาตรการการติดตามและประเมินผล พร้อมด้วยตัวชี้วัดแบบสรุป
 - ตัวชี้วัดทั้งหมดจากทุกหน่วยที่ใช้มาตรการการติดตามและประเมินผล
 - (๒) รายละเอียดการกำกับควบคุม
 - ในแต่ละตัวชี้วัดได้มีมาตรการการติดตามและประเมินผลกำกับดูแลรายละเอียดการกำกับดูแลเป็นประโยชน์ในการบันทึกกระบวนการข้อมูลอย่างเป็นระบบและออกแบบการคำนวณตัวชี้วัดได้ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ระบบการบันทึกที่มีอยู่สามารถติดตามได้เพียงพอ และถูกต้องตามตัวชี้วัด การติดตามและประเมินผลไม่จำเป็นต้องใช้แม่แบบและรายละเอียดเพิ่มเติม
 - (๓) ในแต่ละหน่วยจำเป็นต้องใช้ไฟล์เอกสารระบบ Excel ที่จะใช้บันทึก กำกับดูแลและคำนวณตามตัวชี้วัดตามมาตรการการติดตามและประเมินผล
 - (๔) ตัวชี้วัดเพิ่มเติม
 - ตัวชี้วัด การติดตามและประเมินผลเพิ่มเติม รายละเอียดตัวชี้วัดที่สำคัญอื่น ๆ และตัวชี้วัดที่จะเป็นประโยชน์ ซึ่งช่วยให้ประเมินประสิทธิภาพบริการในแต่ละหน่วย
- ๖) ข้อจำกัดและความท้าทายในระดับหน่วย**
- (๑) ผู้บังคับบัญชามีความรู้ไม่มากเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล
 - (๒) ความยากที่จะวัดบริการที่จับต้องไม่ได้ และเพื่อระบุตัวชี้วัด
 - (๓) จำเป็นต้องพัฒนาระบบเฉพาะและแม่แบบ
 - (๔) ระบบบันทึก (จำเป็นต้องพัฒนา)
 - (๕) แผนยุทธศาสตร์และการพัฒนาแผนการดำเนินงาน
 - (๖) ผู้บังคับบัญชาบางคนไม่ทราบผลประโยชน์ที่ได้รับจากมาตรการการติดตามและประเมินผล และขาดแรงจูงใจ

๗) ข้อจำกัดและความท้าทาย

- (๑) ความต้องการพัฒนาของกรอบกลยุทธ์ศาสตร์
- (๒) ในวัตถุประสงค์บางอย่างยังคงจำเป็นต้องระบุให้เพียงพอที่จะสามารถวัดได้อย่างชาญฉลาด
- (๓) ปัจจุบันขอบเขตของมาตรการการติดตามและประเมินผลยังคงขยายเกินขอบเขตของการประเมินยุทธศาสตร์ภายใน
- (๔) ความจำเป็นของความสามารถที่ต่อเนื่อง และความรู้ในการสร้างมาตรการการติดตามและประเมินผล

ช่วงที่ ๒

๔. เครื่องมือและกระบวนการที่ใช้สังเกตการณ์และประเมินศักยภาพของรัฐสภา (Tools and processes Parliaments used to monitor and evaluate performance) นำเสนอโดยนาย Bruno Lencastre หัวหน้าที่ปรึกษาฝ่ายเทคนิค รัฐสภาสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต (นางสาววิชญาพร ปะทะดี นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ จัดทำบทสรุป)

นาย Bruno Lencastre หัวหน้าที่ปรึกษาฝ่ายเทคนิค รัฐสภาสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต ได้นำเสนอหัวข้อ “เครื่องมือและกระบวนการที่ใช้สังเกตการณ์และประเมินศักยภาพของรัฐสภา (Tools and processes Parliaments used to monitor and evaluate performance)” ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต ที่ได้เริ่มพัฒนากระบวนการดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

นาย Bruno Lencastre นำเสนอว่า ระดับของการสังเกตการณ์และประเมินศักยภาพของสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ๑) การประเมินผลระดับบริหารจัดการของฝ่ายเลขาธิการรัฐสภา (Administration Level) อาทิ การวางแผน การสังเกตการณ์และประเมินศักยภาพของฝ่ายเลขาธิการรัฐสภาให้บรรลุเป้าหมาย ๒) การประเมินผลตามรัฐธรรมนูญของรัฐสภา (Constitutional functions Level) อาทิ การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาในฐานะตัวแทนประชาชน การออกกฎหมาย และการกำกับดูแลรัฐบาล

๑) แนวทางการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลระดับการบริหารจัดการของฝ่ายเลขาธิการ
รัฐสภา (Administration Level) สามารถแบ่งออกเป็น ๕ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (๑) เลือกหลักการต่าง ๆ มาปรับใช้ในการกำหนดตัวชี้วัด อาทิ ปฏิญญาปารีส (Paris Declaration) รวมถึงหลักการทั่วไปของสหภาพรัฐสภา (IPU Common Principles)
- (๒) ปรับเปลี่ยนเป้าหมายหลักของแผนกลยุทธ์เป็นการพัฒนารัฐสภา
- (๓) จัดตั้งกลุ่มงานเฉพาะสำหรับการวางแผน การสังเกตการณ์และการประเมินผล
- (๔) กำหนดตัวชี้วัดหลักในแต่ละกิจกรรมการดำเนินงาน
- (๕) สร้างกรอบผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เป็นไปตามเป้าหมายหลัก

ในการนี้ แผนกลยุทธ์ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ติมอร์-เลสเต ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕ ได้รวมกรอบผลลัพธ์ที่คาดหวังรับรองโดยมติของรัฐสภาสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต ประกอบไปด้วย

- (๑) วิสัยทัศน์
- (๒) เป้าหมายของแผนกลยุทธ์
- (๓) โครงการ
- (๔) ผลลัพธ์
- (๕) กิจกรรมและการดำเนินการ

รวมถึงมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของกลุ่มงานสำหรับการวางแผน การสังเกตการณ์
และการประเมินผล ควรมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) การพัฒนาแบบรายงานผลประจำปี
- (๒) การรายงานผลของแต่ละกลุ่มงานในทุกๆ ๓ เดือน
- (๓) การประเมินผลรายปีที่สามารถเป็นตัวควดคะเนแผนการปฏิบัติงานซึ่งสามารถ
ใช้ในปัดไปได้

ทั้งนี้ ยังมีหน้าที่ชี้แนะให้บุคคลมีส่วนร่วมในการพัฒนารัฐสภาได้อย่างถูกต้อง

๒) แนวทางการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลตามรัฐธรรมนูญของรัฐสภา (Constitutional
functions Level)

ในส่วนนี้ รัฐสภาสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเตยังไม่มีการพัฒนาการประเมินผล
ในระดับนี้ แต่อย่างไรก็ดี งบประมาณของสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้ถูก
เสนอให้เป็นรูปแบบงบประมาณพื้นฐาน ซึ่งสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการกำกับดูแลของรัฐสภา

วิธีหาตัวชี้วัดที่เหมาะสมเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์หลักของตัวชี้วัดนั้น จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ฝ่ายบริหารดำเนินการ
และกำกับดูแลให้รัฐสภาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และลักษณะที่สำคัญของตัวชี้วัดควรประเมินที่ประสิทธิผล
มากกว่าการดำเนินงานเสร็จในเวลาอันจำกัด

วิธีการกำหนดตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดนั้นจะมีความเชื่อมโยงกับกระบวนการดำเนินงาน เพราะฉะนั้นการกำหนดตัวชี้วัด
จะเริ่มจากการศึกษากระบวนการทำงานที่ทำให้เกิดเกณฑ์ประเมินผลและนำไปสู่ตัวชี้วัด มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- (๑) รวบรวมกิจกรรมการดำเนินงานทั้งหมดของรัฐสภา
- (๒) รวบรวมขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินงานของรัฐสภา
- (๓) หลักเกณฑ์สำหรับการประเมินประสิทธิผลของแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน

(๔) กำหนดตัวชี้วัดในแต่ละเกณฑ์การประเมิน

อย่างไรก็ดี รัฐสภาสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต ยังมีแผนที่จะขยายแนวทางการประเมินประสิทธิผลไปยังส่วนอื่นเช่นกัน อาทิ ด้านนิติบัญญัติ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านความเท่าเทียม ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิผลและประชาชนรวมถึงประเทศชาติได้รับการพัฒนาและประโยชน์ได้อย่างมากที่สุด

๕. การประเมินตนเองสำหรับรัฐสภาในฐานะเครื่องมือติดตามและประเมินผลจากมุมมองด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ (Self-assessment as a monitoring and evaluating tool from a gender perspective) นำเสนอโดยนางสาว Meg Munn อดีตสมาชิกรัฐสภาสหราชอาณาจักรและอดีตรัฐมนตรี (Parliamentary Under-Secretary) ด้านกิจการสตรีและความเสมอภาคระหว่างเพศของรัฐบาลสหราชอาณาจักร (นายคณ สุขพรชัยรัก นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ จัดทำบทสรุป)

นางสาว Meg Munn อดีตสมาชิกรัฐสภาสหราชอาณาจักรและอดีตรัฐมนตรี (Parliamentary Under-Secretary) ด้านกิจการสตรีและความเสมอภาคระหว่างเพศของรัฐบาลสหราชอาณาจักร ได้บรรยายเกี่ยวกับคู่มือการประเมินตนเองสำหรับรัฐสภาในฐานะเครื่องมือติดตามและประเมินผลจากมุมมองด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ (Self-assessment as a monitoring and evaluating tool from a gender perspective) โดยเกริ่นนำถึงแผนปฏิบัติการด้านรัฐสภาที่ตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศ (Plan of Action for Gender-sensitive Parliaments) ซึ่งประเทศสหภาพรัฐสภาได้ร่วมกันให้การรับรองต่อเอกสารดังกล่าวโดยเอกฉันท์ในคราวการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๗ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ นครควิเบก ประเทศแคนาดา ซึ่งได้ให้คำนิยามของรัฐสภาที่ตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศ โดยหมายถึงการที่รัฐสภาสนองต่อความต้องการและสวัสดิภาพสำหรับบุคลากรในมิติหญิงชายทั้งในระดับโครงสร้าง กระบวนการทำงาน ระบบงาน และการดำเนินงานทั้งหมดภายในรัฐสภา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สหภาพรัฐสภาได้ต่อยอดแผนปฏิบัติการดังกล่าวไปสู่การจัดทำเครื่องมือประเมินตนเอง ผ่านโครงการนำร่องในรัฐสภาหลายแห่งเพื่อรวบรวมจัดทำวิธีปฏิบัติที่ดีในการประเมินตนเองของรัฐสภาในเรื่องนี้ ผู้เข้าร่วมการประชุมสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการดังกล่าวได้จากเว็บไซต์ของสหภาพรัฐสภาซึ่งได้มีการเผยแพร่ไว้ใน ๖ ภาษา

แผนปฏิบัติการด้านรัฐสภาที่ตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาไปสู่ความเป็นรัฐสภาที่ตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศ ผ่านการประเมินและทบทวนโครงสร้าง (Structure) กระบวนการทำงาน (Method) ระบบงาน (Operation) และการดำเนินงาน (Work) ในประเด็นสำคัญ ๗ ประการ ได้แก่

- ๑) ความเสมอภาคในการมีส่วนร่วม (equality in participation)
- ๒) กรอบกฎหมายและนโยบายที่เข้มแข็ง (strong legal and policy frameworks)
- ๓) เครื่องมือในการสร้างความตระหนักรู้ในด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ (gender mainstreaming tools)
- ๔) โครงสร้างพื้นฐานและวัฒนธรรมองค์กรภายในรัฐสภาที่ตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศ (gender-sensitive parliamentary infrastructure and culture)
- ๕) ความรับผิดชอบร่วมกันของหญิงและชายในการสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศ (women's and men's shared responsibility for gender equality)
- ๖) พรรคการเมืองในฐานะตัวแทนความเสมอภาคระหว่างเพศ (political parties as gender equality champions)

๗) นโยบายการสรรหาและพัฒนาบุคลากรที่ตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศ (gender-sensitive recruitment and staff development policies)

นางสาว Meg Munn อดีตสมาชิกรัฐสภาสหราชอาณาจักรและอดีตผู้ช่วยรัฐมนตรี
ด้านกิจการสตรีและความเสมอภาคระหว่างเพศของรัฐบาลสหราชอาณาจักร

นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการดังกล่าวของสหภาพรัฐสภายังเปิดโอกาสให้รัฐสภาแต่ละแห่งสามารถพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับแต่ละองค์กร และเลือกประเด็นที่ต้องการมุ่งเน้นโดยอาจดำเนินการเฉพาะประเด็นที่เลือกและละเว้นในบางประเด็นที่อาจเป็นเรื่องประปรายเนื่องจากเหตุผลทางการเมืองหรือเหตุผลอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการดังกล่าวไม่ได้ต้องการมุ่งเน้นไปที่การจัดอันดับของรัฐสภาทั่วโลก แต่มีเป้าหมายสำคัญในการช่วยระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของรัฐสภาแต่ละแห่งเพื่อกำหนดลำดับความสำคัญในการเสริมสร้างองค์กร โดยชุดเครื่องมือนี้จะแนะนำรัฐสภาในกระบวนการรวบรวมหลักฐานและข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามที่เห็นสมควร

จากนั้น นางสาว Meg Munn ได้ยกตัวอย่างรัฐสภา ๔ ประเทศที่ได้เข้าร่วมโครงการนำร่องของสหภาพรัฐสภา ดังนี้

๑) **เคนยา** - รัฐสภาสาธารณรัฐเคนยาได้มีการรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมการแบ่งกลุ่มเสวนาของสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่รัฐสภา นำไปสู่การจัดกิจกรรมฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐสภาเป็นเวลา ๒ วัน โดยตัวผู้บรรยายร่วมกับวิทยากรชาวเคนยาอีก ๒ คน ผลลัพธ์จากการฝึกอบรมที่สำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ การนำความตระหนักต่อความเสมอภาคระหว่างเพศเข้าไปสู่กระบวนการร่างกฎหมาย และการมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหญิงเป็นครั้งแรกในรัฐสภาสาธารณรัฐเคนยา

๒) **จิบูตี** - ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประธานรัฐสภาสาธารณรัฐจิบูตีได้ขอรับการสนับสนุนจากสหภาพรัฐสภาในการเสริมสร้างศักยภาพให้กับรัฐสภาสาธารณรัฐจิบูตีเพื่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของรัฐสภาซึ่งนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยรวมถึงการประเมินตนเองตามคู่มือประเมินตนเองสำหรับรัฐสภา ทั้งในด้านความเสมอภาคระหว่างเพศและการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยผู้เชี่ยวชาญจากรัฐสภาได้ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลาหลายวันสำหรับสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่รัฐสภา โดยมีผลลัพธ์ของกระบวนการอบรมดังกล่าวที่สำคัญคือ การที่สมาชิกรัฐสภาสาธารณรัฐจิบูตีเห็นสมควรให้มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งเพื่อเพิ่มเรื่องการจัดสรรสัดส่วนสำหรับสตรี การให้การสนับสนุนและฝึกอบรมแก่สมาชิกรัฐสภาสตรี และการจัดตั้งชมรมสมาชิกรัฐสภาเพื่อความเสมอภาคระหว่างเพศและชมรมสมาชิกรัฐสภาสตรี

รัฐสภาสาธารณรัฐเคนยาจัดกิจกรรมฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐสภาเป็นเวลา ๒ วัน เพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นรัฐสภาที่ตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศ

๓) **จอร์เจีย** - ก่อนหน้าที่จะดำเนินการประเมินตนเอง รัฐสภาสาธารณรัฐจอร์เจียได้มีการสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภาเกี่ยวกับระดับของความแตกต่างในความรู้ความเข้าใจด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ จากนั้นจึงได้มีการจัดกิจกรรมเสวนาอย่างเป็นทางการในเรื่องดังกล่าว นำไปสู่ผลลัพธ์ที่สำคัญได้แก่ คณะมนตรีความเสมอภาคระหว่างเพศแห่งรัฐสภาสาธารณรัฐจอร์เจียได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นการถาวร และการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการล่วงละเมิดทางเพศในสถานที่ทำงานและพื้นที่สาธารณะ

๔) **เซอร์เบีย** - รัฐสภาสาธารณรัฐเซอร์เบียได้จัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มเสวนาเป็นเวลา ๒ วัน และได้มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เพื่อปรับสัดส่วนที่นั่งในรัฐสภาซึ่งสงวนไว้สำหรับสตรีจากร้อยละ ๓๐ เพิ่มเป็นร้อยละ ๔๐ ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปของสาธารณรัฐเซอร์เบียในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

สหภาพรัฐสภาได้สรุปผลการดำเนินกิจกรรมการประเมินตนเองของรัฐสภาในด้านความเสมอภาคระหว่างเพศไว้ โดยมีการจัดทำข้อมูลเปรียบเทียบและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกลไกของรัฐสภา เพื่อส่งเสริมประเด็นทางเพศและพร้อมให้บริการแก่สมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่รัฐสภา นิยามและองค์ประกอบของรัฐสภาที่ตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้นตลอดจนได้รับการส่งเสริม และรัฐสภาหลายแห่งได้มีการปฏิรูปเพื่อยกระดับการตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างเพศภายในรัฐสภา

ในช่วงท้าย นางสาว Meg Munn ได้กล่าวสรุปการบรรยายโดยเน้นย้ำถึงการให้ความสำคัญในการประเมินตนเองของรัฐสภาซึ่งต้องใช้เวลาและต้องการความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับมิติหญิงชาย อย่างไรก็ตาม การประเมินดังกล่าวก็อาจเผชิญกับความเปราะบางทางการเมือง รัฐสภาจึงจำเป็นต้องแสดงบทบาทนำเพื่อให้แน่ใจว่ามีการติดตามข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ทั้งหญิงและชายต่างต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว

เกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผล นาย Thomas Larue ผู้อำนวยการฝ่ายประเมินและวิจัยของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดน (Riksdag) (นางสาวกัลย์ธีรา ลีลานนท์ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ จัดทำบทสรุป) กล่าวว่า รัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดนมีการตรวจสอบและประเมินผลที่แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- ๑) การตรวจสอบภายในและการประเมินผล (internal monitoring and evaluation)
- ๒) การตรวจสอบภายนอก (external monitoring)

เป็นความจริงที่ปรากฏว่า การประเมินการทำงานของรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดนที่ผ่านมาจะเป็นไปเพื่อผู้ลงคะแนนเสียง โดยรัฐสภามีบทบาทตามรัฐธรรมนูญที่จะต้องรับผิดชอบต่อผู้ลงคะแนนเสียง จึงเป็นการยากที่จะกล่าวถึงประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดน กฎหมายกำหนดให้มีการตรวจสอบภายในของรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดนและมีบริษัทตรวจสอบภายในที่จ้างมาจากภายนอกเพื่อช่วยเหลือในบางแง่มุม ตลอดจนมีการตรวจสอบการทำงานจากสถาบันการตรวจเงินแผ่นดินแห่งชาติอีกด้วย

เมื่อก้าวถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งในที่นี้คือสมาชิกรัฐสภามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาอย่างไร ทุก ๒-๓ ปี จะมีการส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดนไปยังสมาชิกรัฐสภา ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ได้คะแนนประเมินการทำงานค่อนข้างดี โดยส่วนมากจะได้คะแนนประมาณ ๘ หรือ ๙ จากจำนวนเต็ม ๑๐ คะแนน

นอกจากนี้ มีการประชุมของประธานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาการดำเนินงานและกิจกรรมของคณะกรรมการต่างๆ ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีในการทำงานระหว่างกัน

ในการตรวจสอบและการประเมินผลภายใน จะมีคณะทำงานในการตรวจสอบคุณภาพการทำงาน ซึ่งคณะทำงานนี้จะประกอบด้วย สมาชิกรัฐสภาซึ่งดำรงตำแหน่งรองประธานรัฐสภา ๒ คนทำหน้าที่พิจารณาการประชุมทั่วไปในหัวข้อต่างๆ เช่น เรื่องความเท่าเทียมทางเพศสภาพ โดยมีการพูดคุยและปรึกษากับนักวิจัยที่เกี่ยวข้องจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ขอยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงล่าสุดที่น่าเสนอโดยคณะทำงานนี้ซึ่งได้รับการรับรองจากหัวหน้าพรรคการเมืองทั้งหมดจำนวน ๘ คน และประธานรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดน ได้แก่ การเปลี่ยนเวลาในการลงคะแนนให้เร็วขึ้น รัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดนมีวาระการลงคะแนน ๒ วาระในวันพุธและวันพฤหัสบดีจากเดิมลงคะแนนในเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกาเปลี่ยนเป็น ๑๕.๑๕ นาฬิกา ซึ่งส่งผลดีอย่างมากต่อสมาชิกรัฐสภาที่จะได้กลับบ้านเร็วขึ้น

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาประสิทธิภาพการทำงานของรัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดน คือ การตรวจสอบภายนอกหรือการตรวจสอบประจำ โดยพิจารณาจากการบังคับใช้ผลการลงคะแนนเสียงหรือผลการตัดสินใจของรัฐสภา เช่น การแก้ไขกฎหมาย การปฏิรูปงบประมาณและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ ถ้าการบังคับใช้เรื่องดังกล่าวไม่ได้ผลก็ไม่อาจกล่าวได้ว่ารัฐสภาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้

รัฐสภาราชอาณาจักรสวีเดนมีคณะกรรมการทั้งหมดจำนวน ๑๕ คณะ แต่ละคณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิกรัฐสภาจำนวน ๑๗ คน ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (ค.ศ. ๒๐๑๑) เป็นต้นมา ในรัฐธรรมนูญมีข้อกำหนดให้มีคณะกรรมการจำนวน ๔ คณะเพื่อทำการประเมินผลการทำงานในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยคณะกรรมการจะเป็นผู้คัดเลือกเองว่าจะทำการพิจารณาการตัดสินใจเรื่องใด เนื่องจากไม่สามารถที่จะประเมินผลการตัดสินใจทุกเรื่องได้ โดยหน่วยงานของรัฐบาลและนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทำการประเมินผลการตัดสินใจของรัฐสภาในเรื่องที่เกี่ยวข้องควบคู่ไปด้วย อย่างไรก็ตาม เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญที่จะต้องทำการประเมินผลดังกล่าว

ทั้งนี้ แต่ละคณะกรรมการจะมีคณะทำงานสำหรับโครงการเพื่อการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานจำนวน ๘ คนเนื่องจากสวีเดนมีพรรคการเมืองทั้งหมด ๘ พรรค แต่ละคนเป็นตัวแทนของแต่ละพรรคการเมือง ซึ่งสมาชิกรัฐสภาผู้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจในการตรวจสอบการทำงานถึงจะเข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้ วิธีการทำงานจะมีการกำหนดขอบเขตของการประเมินในแต่ละเรื่อง เช่น การเปลี่ยนกฎหมายหรือการปฏิรูปงบประมาณ ฯลฯ ตามที่สมาชิกรัฐสภากลุ่มนี้เป็นผู้กำหนด โดยจะมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการประเมินด้วย ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาในการจัดทำข้อมูลดังกล่าว

โดยสรุป ในการประเมินผลการทำงานดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น สิ่งที่เขาไม่ได้คือการมีแหล่งข้อมูลสำคัญ โดยสำนักงานเลขาธิการของรัฐบาลราชอาณาจักรสวีเดนประกอบด้วยข้าราชการจำนวน ๙ คนที่มีความชำนาญแตกต่างกัน ประกอบด้วย นักข่าว นักเศรษฐศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ ผู้ที่จับปริญญาเอก นักจัดทำสถิติ นักวิจัยและผู้ชำนาญการในสาขาต่างๆ เพื่อทำงานสนับสนุนโครงการเพื่อการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของแต่ละคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการแต่ละคณะจะมีเลขาธิการประจำคณะ ทั้งนี้ มีงบประมาณประจำปี จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐโดยประมาณเพื่อจ้างนักวิจัยและที่ปรึกษาจากหน่วยงานต่างๆ มาช่วยประเมินผลการทำงานดังกล่าว

สาระสำคัญรายงานการประชุมระดมความคิดเห็นฯ และข้อคิดเห็นสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. รัฐสภามีหน้าที่ติดตามผลการปฏิบัติงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นในอนาคต และเพื่อสร้างขีดความสามารถในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด การจัดเก็บข้อมูล และการรวบรวมข้อมูล เพื่อจักได้ประมวลและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในอดีต ปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน และยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานในอนาคตที่เป็นการเปิดกว้าง เป็นอิสระ ตรวจสอบได้ และตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒. ในส่วนของรัฐสภาต่างประเทศ มีการกำหนดมาตรการติดตามและประเมินผล เพื่อวิเคราะห์และแสวงหาจุดสมดุลว่า ตัวชี้วัดใดที่บ่งชี้ถึงผลลัพธ์ที่ดีที่สุด โดยมุ่งประเด็นการบรรลุถึงพันธกิจและวิสัยทัศน์ขององค์กร และมีการปรับปรุงนโยบาย กระบวนการ และระบบการดำเนินงานขององค์กรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รัฐสภา เพื่อให้ตระหนักถึงผลลัพธ์ของการปฏิบัติหน้าที่

๓. มีการกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงาน เช่น ข้อจำกัด ประเด็นที่เป็นความท้าทาย ยุทธศาสตร์การดำเนินงานในระดับต่าง ๆ การติดตามและประเมินผล การสังเกต การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร และการประเมินตนเอง เป็นต้น

๔. จากการวิเคราะห์ภาพรวมของรายงานการประชุมระดมความคิดเห็นฯ รัฐสภาไทย โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการดำเนินการตามที่มีการกล่าวถึงในรายงานการประชุมระดมความคิดเห็นฯ อยู่แล้ว เช่น มีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานฯ มีการจัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ระบุถึงประเด็นความท้าทายในด้านต่าง ๆ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถของบุคลากรตามสมรรถนะการปฏิบัติงานที่สำนักงานเลขาธิการ ก.ร. กำหนด มีการสนับสนุนการเรียนรู้ในลักษณะชุมชนนักปฏิบัติ องค์กรแห่งการเรียนรู้ การ Coaching และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างนวัตกรรมการปฏิบัติงานที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลกปัจจุบันและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นต้น นอกจากนี้ สำนักงานฯ ได้มีการดำเนินการตามที่มีการกล่าวถึงในรายงานการประชุมระดมความคิดเห็นฯ ทั้งช่วงที่ ๑ และช่วงที่ ๒

กลุ่มงานสมาคมรัฐสภาและสมาคมเลขาธิการรัฐสภา
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
มกราคม ๒๕๖๔